

SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETMENLERİNİN İNTERNET KULLANMA DURUMLARI*

*Fatma ÜNAL***

*Cengiz ÖZMEN****

*Harun ER*****

ÖZET

Bilgi ve iletişim teknolojileri içinde bulunduğumuz çağda çok hızlı gelişmektedir. Bu teknolojiler ve internet, yaşamımızı etkilemekte ve kullanıcılarına birçok fayda sunmaktadır. İnternet, sadece reklam ve bilgi dağılım mekanizmasından daha fazla işlev içerir. İnternet, aynı zamanda insanların sosyal etkileşimde bulunduğu bir iletişim aracıdır. Yani sadece bilgi toplama, e-posta kullanma ve alış-veriş yapmada değil internet, sosyal iletişim kurmada da önemli bir yere sahiptir. Yapılan araştırmalarda internetin, öğretmenler tarafından en fazla iletişim amaçlı (e-posta, sohbet gibi) kullanıldığı vurgulanmıştır. Ayrıca internet, bireylerin arkadaşlarıyla buluşabileceği, iş yapabileceği, uzmanlık, eğlence ve eğitimle ilgili gereksinimlerini karşılayabilecekleri bir yer olarak belirtilmektedir. Bu yönüyle internet kullanımı, öğrencilerin sosyal ve akademik yaşamlarını etkilemektedir. Eğitim-öğretim sürecini de etkileyen internet, bu süreci zenginleştirmekte, öğretmen ve öğrencilere zengin yaşantılar sunmaktadır. Bu araştırmada; sosyal bilgiler öğretmenlerinin, sosyal bilgiler dersi öğrenme-öğretme sürecini destekleyici ve geliştirici biçimde internet kullanma durumlarının ortaya çıkarılması amaçlanmıştır. Betimsel nitelikteki bu araştırmanın, internetin sosyal bilgiler dersi öğrenme-öğretme süreci içerisindeki yerini kavrayabilmek ve konuya ilişkin mevcut durumun incelenmesi açısından önemli olduğu düşünülmektedir. Araştırmada, ilgili alanyazın taramasının ardından, bir anket geliştirilmiş ve geçerlilik güvenilirlik çalışmaları yapılmıştır. Araştırmanın çalışma grubu 2012-2013 eğitim-öğretim yılında ilköğretim okullarında görev yapmakta olan sosyal bilgiler öğretmenlerinden oluşmaktadır. Anket yoluyla elde edilen veriler, istatistiksel olarak değerlendirilmiş ve yorumlanmıştır. Araştırmada; öğretmenlerin bilgisayarlı internet kullanmada bir araç olarak gördükleri, sosyal bilgiler dersinde öğrenme-öğretme sürecini desteklemek için öğrencilerini en fazla devlet sitelerine yönlendirdikleri sonucuna ulaşılmıştır.

* Bu araştırmanın bir bölümü II. Uluslararası Sosyal Bilgiler Eğitimi Sempozyumu'nda (26-28 Nisan 2013, Aksaray/Türkiye) sözlü bildiri olarak sunulmuştur.

Bu makale Crosscheck sistemi tarafından taranmış ve bu sistem sonuçlarına göre orijinal bir makale olduğu tespit edilmiştir.

** Yrd. Doç. Dr., Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi İlköğretim Bölümü Sosyal Bilgiler Eğitimi ABD, El-mek: drfatmaunal@gmail.com

*** Yrd. Doç. Dr., Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, El-mek: cengizozmen@bartin.edu.tr

**** Yrd. Doç. Dr., Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi İlköğretim Bölümü Sosyal Bilgiler Eğitimi

Anahtar Kelimeler: İnternet, sosyal bilgiler, sosyal bilgiler öğretmeni

THE USE OF INTERNET AMONG SOCIAL STUDIES TEACHERS

ABSTRACT

Information and communication technologies are developing rapidly in the era we live in. These technologies and internet affect our lives and offer many benefits for the users. Internet has many functions apart from being an advertising and information distribution mechanism. Internet is also a communication tool where people experience social interaction. Thus, it is not only important for finding information, e-mailing and shopping but also significant in social communication. Studies done highlight that teachers use internet mostly for communication (e-mailing, chatting etc.). Besides, internet is expressed as a medium where people can meet their friends, make business, meet their needs regarding expertise, entertainment and education. From this aspect, using internet affects students' social and academic lives. Internet, which also affects the process of education-training, enriches the process and provides rich experiences for students. The purpose of this study is to reveal how social studies teachers use internet within the learning-teaching process to support and improve this process. This study, which is a descriptive research study, is believed to be significant in terms of comprehending the place of internet within the process of learning-teaching in social sciences and of examining the existing state with regards to the subject matter. Following a literature review, a questionnaire is developed and reliability and validity are checked. The study group of the research is the social studies teachers working at primary schools in 2012-2013 school year. The data obtained through the survey, interpreted and evaluated statistically. In the research; teachers use the internet as a tool in the computer sees it, social studies class to support students learning-teaching process, concluded that most State sites directed.

Key Words: Internet, social studies, social studies teacher.

Giriş

Bilgi toplumunda değişim bilgi teknolojilerinin toplumun üyeleri tarafından aktif kullanımıyla paralellik göstermektedir. Günümüz dünyasında ekonomik bir güç olmanın yolu da yine bilgiyi elinde bulundurmaktan geçmektedir. Bu nedenle günümüz toplumları bilginin ediniminde başat eleman olarak kabul edebileceğimiz bilgi teknolojilerinden olabildiğince yararlanma ve bu yönde ciddi yatırımlar yapma çabası içerisindeyiz. Artık ulusların eğitimlerinde ulusu başarıya götüreceğine inanılan bilgi teknolojileri tüm düzeylerdeki okullarda yerini almakta, öğrenciler bu yönde donanımlı hâle getirilmeye çalışılmaktadır. Bu süreç içerisinde toplumda nitelik olarak öğretmen davranışlarında da ciddi değişim beklentileri oluşmuştur. Çünkü başta öğrenci profili değişmeye ve sınıflar teknolojinin sunduğu olanaklardan daha çok yararlanmaya başlamıştır.

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 8/6 Spring 2013*

Akpınar'a göre (2003) teknolojik gelişmeler toplumsal yaşamın hemen her alanında değişmelere neden olmaktadır. Bu değişimler, eğitim kurumlarının yapı ve işlevlerini etkilemektedir. Endüstri, ekonomi, iletişim gibi birçok toplumsal sistem eğitim kurumlarından teknolojiyi kullanabilen bireyler yetiştirmesini beklemektedir. Doğan'a göre (2000) genç ve yetişkin öğrenci sayısındaki artış ve buna paralel eğitimden hizmet bekleyen bireylerin ilgi ve isteklerindeki çeşitlilik eğitim kurumlarını daha çok yeni teknolojileri kullanmaya yöneltmektedir. Bu nedenle günümüzde birçok eğitim kurumunun multimedya teknolojilerine (fiber optik kablo sistemi, öğretim binalarında bilgisayar ağı, bilgisayar laboratuvarları, bilgisayar ağı servisleri, video konferans sistemi, internet, CDROM) yöneldiği belirtilmektedir. Stähler'e göre (2001) yeni teknolojiler; bilgisayar ya da bilgisayarların işlem gücü olmadan oluşturulamayan veya kullanılamayan ortamlar ve araçlar olarak adlandırılmaktadır (Akt: Taşçı, Yaman ve Soran, 2010).

Günümüzde yetiştirilen bireylerin bilgiye ulaşma, bilgiyi düzenleme, bilgiyi değerlendirme, bilgiyi sunma ve iletişim kurma becerileri ile donanmış hâle getirilmesi oldukça önemlidir. Bu sadece öğrencilerde değil onları yetiştirecek olan öğretmenlerde de olması gereken becerilerdir. Akpınar'a göre (2003) yeni teknolojiler öğrencileri, öğretmenleri ve öğrenme ortamlarını etkilemektedir. Çağdaş bilgi toplumu olmanın yolu yaratıcı eğitim ve öğretimin gerçekleştirildiği yeni teknolojilerin kullanıldığı eğitim sistemlerinden geçmektedir. Tor ve Erden'e göre (2003) bilgi toplumunda teknolojik imkânlardan yararlanmak büyük ölçüde öğretmenlerin bu konudaki bilgi ve becerilerine bağlıdır. Öğretmenler yetiştirdikleri bireyleri bilgi toplumunun beklediği şekilde yetiştirebilmek, bireylerin daha etkili öğrenmelerini sağlamak ve kendilerini yenileyebilmek için mutlaka teknolojik olanaklarından yararlanmak durumundadırlar.

Uluslararası Eğitimde Teknoloji Derneği ISTE (International Society for Technology in Education), öğretmenlerde bulunması gereken becerileri; teknoloji okuryazarlığı, derslerinde teknolojiden istifade edebilme, öğrencileri teknoloji kullanmaya yöneltebilme, öğrencilerine bilgiye ulaşma ve bilgiyi kullanma becerilerini kazandırabilme, öğrencilerine öğrenme ortamında teknoloji kullanabilecekleri şekilde düzenleyebilme, mesleki gelişimleri ve deneyimlerini paylaşımları için meslektaşları ile internet üzerinden iş birliği yapabilme olarak belirtmektedir (ISTE, 2000).

Yükseköğretim Kurulu (YÖK) 2005 yılında öğretmen yetiştirme programlarında değişiklik yaparak bilgisayar ve öğretim teknolojileri derslerini eğitim fakültesi programlarına almıştır (YÖK, 2005). Milli Eğitim Bakanlığı (MEB) yayımladığı özel alan yeterlikleriyle ilgili düzenlemede, öğretim sürecinde bilgisayar teknolojileri kullanımının öğretmenler için önemli bir performans göstergesi olduğunu belirtmiştir (MEB, 2008). Türkiye Bilişim Şurası Eğitim Çalışma Grubu raporunda "toplumun düşünme, öğrenme ve iletişim alışkanlıklarının geleceğin gereksinimlerine göre bilişim teknolojileriyle değiştirilmesi" yönünde bir yapılanmaya gidilmesi gerektiği belirtilmiştir. Bu doğrultuda saptanan temel hedefler; okulların kendi aralarında ve dünya ile bağlantılarını kurmak, yeni eğitim yöntemleri kullanarak eğitimde etkinliği ve verimliliği artırmak, Milli Eğitim Sisteminin yönetsel mükemmeliyetini sağlamak şeklinde belirtilmiştir (Akt: Helvacı, 2008).

Türkiye'de ve yurt dışında yeni bilgi teknolojilerin okullarda kullanımı ve öğretmenin rolü, öğretmenlerin internet kullanımı, okul yöneticileri ve öğretmenlerin teknolojiye yönelik tutumları, öğretmenlerin bilgisayar kullanma durumu, bilgisayar öz-yeterlilikleri gibi konularda birçok çalışma bulunmaktadır (Akkoyunlu, 1995; Leh, 1998; Akbaba, 2000; Akkoyunlu, 2001; Akkoyunlu, 2002; İşman, 2002; Akkoyunlu ve Yılmaz, 2005; Demiraslan ve Usluel, 2005; Kahyaoğlu, 2011).

Türkiye'de 2005 yılından itibaren uygulanmaya başlanılan yapılandırıcı yaklaşımın temel alındığı ilköğretim programlarında belirlenen ortak becerilerden biri de "bilgi teknolojilerini kullanma"dır. Bu beceri; teknoloji ve tasarım, fen bilimleri, bilişim teknolojileri ve yazılım gibi

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 8/6 Spring 2013

derslerde doğrudan programın temel içeriklerinden birisidir. İlköğretim Sosyal Bilgiler Öğretim Programı'nda ise beceri olarak yer almakta ve bu becerinin aşamaları şöyle belirtilmektedir: "Yönergeden yararlanarak bilgisayarı kullanma, farklı kaynaklardan toplanmış bilgiyi kaydetme, biçimlendirme, tekrar kullanma, biçimlendirdiği bilgiyi bilgisayar ortamında sunma, metin, grafik, renk ve ses efektleri kullanarak çoklu ortamda rapor hazırlama, telefon ve televizyon ağlarını kullanarak bilgiye ulaşma yeteneği kazanma, günlük hayatta ulaşabildiği teknolojik ürünleri amacına uygun olarak kullanma." (MEB, 2005). Sosyal Bilgiler Öğretim Programı'nda yer alan bilgi teknolojilerini kullanma becerisinin kazandırılmasında önemli rolü olan sosyal bilgiler öğretmenlerinin, öğrenme-öğretme sürecinin zenginleştirilmesinde interneti kullanma durumlarını tespit etmek araştırmanın genel amacıdır. Bu genel amaç doğrultusunda araştırmada; sosyal bilgiler öğretmenlerinin bilgisayar ve internet kullanma durumları, öğrenme-öğretme sürecini desteklemek için öğrencilerini yönlendirdikleri internet siteleri, sosyal bilgiler dersinin hazırlık sürecinde faydalandıkları internet siteleri ortaya konulmaya çalışılmıştır.

Yöntem

Araştırmanın Modeli

Araştırmada, bilgisayar ve internet kullanımının mevcut durumu tespit edilmeye çalışıldığı için tarama modeli kullanılmıştır. Tarama modelleri, geçmişte ya da hâlen var olan bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımlarıdır (Karasar, 1986).

Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu aktif olarak bilgisayar ve internet kullanan sosyal bilgiler öğretmenleri oluşturmuştur. Araştırmada sosyal bilgiler öğretmenlerinin internet kullanım durumu tespit edilmeye çalışıldığından bilgisayar ve internet kullanmayan öğretmenler araştırma kapsamı dışında tutulmuştur. Bu nedenle iki sosyal paylaşım sitesi (facebook ve twitter) kullanılarak sosyal bilgiler öğretmenleri gruplarına ulaşılmış ve çalışma grubu oluşturulmuştur. Bu çalışma grubunda yer alan toplam 162 sosyal bilgiler öğretmeni anketi doldurmuş, ancak bunlardan 25 anket çeşitli hatalardan (eksik doldurulması, bazı teknik sıkıntılar vb.) dolayı araştırma kapsamı dışında bırakılmıştır.

Araştırmaya katılan sosyal bilgiler öğretmenlerinin cinsiyete göre dağılımı Tablo 1'de gösterilmiştir.

Tablo 1: Cinsiyetlerine Göre Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Frekans ve Yüzde Dağılımı

Cinsiyet	f	%
Kadın	64	46,7
Erkek	73	53,3
Toplam	137	100

Tablo 1'in incelenmesinden anlaşılacağı gibi, araştırmaya katılan 137 sosyal bilgiler öğretmeninden 64 (%46,7)'ü kadın, 73 (%53,3)'ü erkektir.

Araştırmaya katılan sosyal bilgiler öğretmenlerinin mesleki kıdeme göre dağılımı Tablo 2'de gösterilmiştir.

Tablo 2: Mesleki Kıdeme Göre Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Frekans ve Yüzde Dağılımı

Mesleki Kıdem	f	%
1-5 yıl	14	10,2
6-10 yıl	13	9,5
11-15 yıl	78	56,9

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 8/6 Spring 2013

16 yıl ve üstü	32	23,4
Toplam	137	100

Tablo 2'nin incelenmesinden anlaşılacağı gibi, araştırmaya katılan 137 sosyal bilgiler öğretmeninden 14 (%10,2)'ü 1-5 yıl; 13 (%9,5)'ü 6-10 yıl; 78 (%56,9)'i 11-15 yıl; 32 (%23,4)'si 16 yıl ve üstü mesleki kıdeme sahiptir.

Araştırmaya katılan sosyal bilgiler öğretmenlerinin mezuniyet durumuna göre dağılımı Tablo 3'te gösterilmiştir.

Tablo 3: Mezuniyet Durumuna Göre Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Frekans ve Yüzde Dağılımı

Mezuniyet Durumu	f	%
Ön lisans	2	1,5
Lisans	121	88,3
Yüksek Lisans	12	8,8
Doktora	2	1,5
Toplam	137	100

Tablo 3'ün incelenmesinden anlaşılacağı gibi, araştırmaya katılan 137 sosyal bilgiler öğretmeninden 2 (%1,5)'si ön lisans; 121 (%88,3)'i lisans; 12 (%8,8)'si yüksek lisans; 2 (%1,5)'si doktora mezundur.

Araştırmaya katılan sosyal bilgiler öğretmenlerinin mezun olunan bölüme göre dağılımı Tablo 4'te gösterilmiştir.

Tablo 4: Mezun Olunan Bölüme Göre Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Frekans ve Yüzde Dağılımı

Mezun Olunan Bölüm	f	%
Coğrafya	53	38,7
Sosyal Bilgiler	74	54
Tarih	10	7,3
Toplam	137	100

Tablo 4'ün incelenmesinden anlaşılacağı gibi, araştırmaya katılan 137 sosyal bilgiler öğretmeninden 53 (%38,7)'ü coğrafya; 74 (%54)'ü sosyal bilgiler ve 10 (%7,3)'ü tarih bölümü mezundur.

Veri Toplama Aracı

Veri toplama aracı olarak araştırmacı tarafından hazırlanan ve üç bölümden oluşan bir anket formu kullanılmıştır. Anketin birinci bölümünde öğretmenlerin kişisel bilgileri (cinsiyet, mesleki kıdem, mezuniyet durumu ve bölüm) sorulmuştur. İkinci bölümde sosyal bilgiler öğretmenlerinin bilgisayar ve internet kullanma durumları, üçüncü bölümde ise öğrenme-öğretme sürecini desteklemek için öğrencilerini yönlendirdikleri internet siteleri, sosyal bilgiler dersinin hazırlık sürecinde faydalandıkları internet siteleri olmak üzere toplam 22 soru sorulmuştur

Hazırlanan "İnternet Kullanım Anketi" uzman görüşleri alındıktan sonra çalışma grubunda yer almayan Ankara ili Yenimahalle ilçesinde görev yapan 35 sosyal bilgiler öğretmenine ön uygulaması yapılmıştır. Uygulama sonucunda 4 madde çıkarılmış ve toplam 18 maddeden oluşan anketin Cronbach's Alpha katsayısı 0,86 olarak belirlenmiştir. Anket maddelerinin Cronbach's Alpha ile Kuder Richardson (KR)-20 sonuçları aynıdır. Anket maddelerine göre Cronbach's Alpha değerleri Tablo 5'de gösterilmiştir.

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 8/6 Spring 2013

Tablo 5: Anket Maddelerinin Cronbach's Alpha Değerleri

Madde	Cronbach's Alpha	Madde	Cronbach's Alpha	Madde	Cronbach's Alpha
B1	,866	C1	,850	C8	,844
B2	,865	C2	,845	C9	,864
B3	,866	C3	,836	C10	,838
B4	,866	C4	,868	C11	,847
B5	,866	C5	,842		
B6	,872	C6	,836		
B7	,873	C7	,868		
				Cronbach's Alpha: ,863	

Verilerin Analizi

Araştırmada kullanılan anketten elde edilen veriler bilgisayar ortamında çözümlenmiştir. Ankette, kişisel bilgiler, bilgisayar ve internet kullanma durumu bölümlerinden elde edilen verilerin analizinde betimsel istatistiklerden; frekans ve yüzde kullanılmıştır.

Anketin üçüncü bölümünde ise öğrenme-öğretme sürecini desteklemek için öğrencilerin yönlendirildiği internet siteleri, sosyal bilgiler dersinin hazırlık sürecinde faydalanılan internet siteleri ile ilgili sorulardan elde edilen verileri değerlendirmede, bir nitel araştırma yöntemi olan içerik analizinin kullanılması tercih edilmiştir. İçerik analizi yazılı ve sözlü materyallerin dizgesel bir analizidir. İnsanların söyledikleri ve yazdıklarının kodlanarak nicelleştirilmesidir. Amacı ise sözel bilgiyi nicel verilere dönüştürmektir. İçerik analizi, açık ve gizli içerik hakkında çıkarımlar yaparak sosyal gerçeği araştırır. Açık içerik görünürde olan ifadelerden oluşur. Gizli içerik ile ifadelerin altında yatan anlam kastedilir (Yıldırım ve Şimşek, 2005).

İçerik analizinde yapılacak ilk iş, analiz birimi olarak ana kategoriler (analiz ünitesi) ile alt kategorileri belirlemek ve bunları tanımlamaktır. Daha sonra analizlerin yapılacağı bağlam birimine (cümle, paragraf ya da tüm metin) karar verilir (Yıldırım ve Şimşek, 2005). İçerik analizinin niceliksel ve niteliksel uygulamaları vardır. Bu araştırmada alt kategoriler niteliklerine göre ayrılmadan değerlendirildiği için nicel içerik analizi kullanılmıştır.

Araştırmada ana kategori olarak “İnternet Siteleri” konusu ele alınmıştır. Araştırmanın amaçları doğrultusunda anketten elde edilen verilerden yola çıkılarak alt kategoriler belirlenmiştir. Bu alt kategoriler bulgular bölümünde ayrıntılı olarak verilmiştir.

Araştırmada bağlam birimi olarak “cümle” seçilmiş ve alt kategorilerin her bir cümlede ne sıklıkla geçtiği saptanmıştır. Sayma işlemi yapılırken hem açık içerik hem de gizli içerik göz önüne alınmıştır. Daha açık bir deyişle, bağlam birimi olarak seçilen her bir cümle içindeki alt kategorilere karşılık gelen ifadeler, belirtilen alt kategorileri açıklayan cümleler sayılmış ve bunların ağırlığı bir puan olarak değerlendirilmiştir.

Araştırmanın güvenilirliğini sağlamak için araştırmacılar tarafından farklı zamanlarda bütün anketteki ifadeler/cümleler belirlenen alt kategorilere göre kodlanmıştır. Araştırmanın güvenilirliği için kodlayanlar arasında en az %70'lik bir görüş birliği gereklidir (Yıldırım ve Şimşek, 2005). Bu araştırmada araştırmacılar/kodlayıcılar arasında %98'lik bir görüş birliğine ulaşılmıştır. Araştırmanın geçerliğini sağlamak için ise analizi yapılan anketten örneklem alınmamış, formların tamamı incelemeye alınmıştır. Alt kategorilerin değerleri tablolarda frekans ve yüzde olarak gösterilmiştir. Elde edilen istatistiksel analizlerin yardımıyla veriler yorumlanmıştır.

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 8/6 Spring 2013

Bulgu ve Yorumlar

1. Bilgisayar ve İnternet Kullanım Durumu

Araştırmaya katılan sosyal bilgiler öğretmenlerinin bilgisayar ve internet kullanım durumu ile ilgili dağılım Tablo 6'da gösterilmiştir.

Tablo 6: Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Bilgisayar ve İnternet Kullanım Durumu İle İlgili Frekans ve Yüzde Dağılımı

Bilgisayar ve İnternet Kullanım Durumu	Evet		Hayır		Toplam	
	f	%	f	%	f	%
1. Kendinize ait bilgisayar ve internet bağlantınız var mı?	137	100	-	-	137	100
2. Okulunuzun bilgisayar ve internet imkânları yeterli mi?	101	73,7	36	26,3	137	100
3. Ders sırasında internet sitelerini kullanma imkânınız var mı?	86	62,8	51	37,2	137	100
4. Ders sırasında internet sitelerini kullanmanın faydalı olduğunu düşünüyor musunuz?	131	95,6	6	4,4	137	100

Tablo 6'nın incelenmesinden anlaşılacağı gibi, araştırmaya katılan 137 sosyal bilgiler öğretmenin tamının kendine ait bilgisayarı ve internet bağlantısı vardır. Bu araştırmanın amacı doğrultusunda gerekli bir sonuçtur. Sosyal bilgiler öğretmenlerinin 101 (%73,7)'inin okulunda bilgisayar ve internet bağlantısı var iken; 86 (%62,8)'si ders sırasında internet sitelerini kullanma imkânlarının olduğunu belirtmişlerdir. Bu öğretmenlerden 131 (%95,6)'i ders sırasında internet sitelerini kullanmanın faydalı olduğunu düşünmektedir. Araştırmaya katılan sosyal bilgiler öğretmenlerinin bilgisayar ve internet kullanıcısı olmalarının bu düşüncede önemli bir etkisinin olduğu savunulabilir. Bilgisayar ve internet kullanan öğretmenlerin, öğrencilerinin bilgi teknolojilerini kullanma becerilerini kazanmalarına olumlu katkıda bulunacakları da iddia edilebilir.

2. Bilgisayar ve İnternet Kullanma Süresi

Araştırmaya katılan sosyal bilgiler öğretmenlerinin bilgisayar kullanma süresi (yıl) ile ilgili dağılım Tablo 7'de gösterilmiştir.

Tablo 7: Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Bilgisayar Kullanma Süresi (Yıl) İle İlgili Frekans ve Yüzde Dağılımı

Bilgisayar Kullanma Süresi (yıl)	1-3 yıl		4-6 yıl		7-9 yıl		10 yıl ve üstü		Toplam	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Kaç yıldır bilgisayar kullanıyorsunuz?	-	-	10	7,3	20	14,6	107	78,1	137	100

Tablo 7'nin incelenmesinden anlaşılacağı gibi, araştırmaya katılan 137 sosyal bilgiler öğretmenininden 107 (%78,1)'si 10 yıl ve üstü süredir bilgisayar kullanmaktadır. Araştırmaya katılan 10 (%7,3) öğretmen ise 4-6 yıldır bilgisayar kullanmakta olup dört yıldan daha az süredir bilgisayar kullanan öğretmen yoktur.

Araştırmaya katılan sosyal bilgiler öğretmenlerinin bilgisayar ve internet kullanma süresi (hafta) ile ilgili dağılım Tablo 8'de gösterilmiştir.

Turkish Studies

Tablo 8: Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Bilgisayar ve İnternet Kullanma Süresi (Hafta) İle İlgili Frekans ve Yüzde Dağılımı

Bilgisayar ve İnternet Kullanma Süresi (hafta)	1-10 saat		11-20 saat		21-30 saat		31-40 saat		41 saat ve üstü		Toplam	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Haftada kaç saat bilgisayar kullanıyorsunuz?	19	13,9	41	29,9	15	10,9	19	13,9	43	31,4	137	100
Haftada kaç saat internet kullanıyorsunuz?	31	22,6	34	24,8	17	12,4	13	9,5	42	30,7	137	100

Tablo 8'in incelenmesinden anlaşılacağı gibi, araştırmaya katılan 137 sosyal bilgiler öğretmeninden 43 (%31,4)'ü haftada 41 saat ve üstü bilgisayar kullanırken 42 (30,7)'si haftada 41 saat ve üstü internet kullanmaktadır. Bu bulgudan hareketle, öğretmenlerin bilgisayarı internet kullanmada bir araç olarak gördükleri söylenebilir. Aynı şekilde sosyal bilgiler öğretmenlerinden 41 (29,9)'i haftada 11-20 saat bilgisayar kullanırken 34 (%24,8)'ü haftada 11-20 saat internet kullanmaktadır. Bunun yanında sosyal bilgiler öğretmenlerinden haftada 1-10 saat (%13,9) ve 21-30 saat (%10,9) bilgisayar kullananların internet erişimini farklı araçlarla da (cep telefonu vb.) sağladıkları söylenebilir.

3. Sosyal Bilgiler Dersinde Öğrencilerin Yönlendirildiği İnternet Siteleri

Araştırmaya katılan öğretmenlerin, sosyal bilgiler dersinde öğrenme-öğretme sürecini desteklemek için öğrencilerini yönlendirdikleri internet sitelerinin alt kategorilerine göre dağılımı Tablo 9'da gösterilmiştir.

Tablo 9: Sosyal Bilgiler Dersinde Öğrencilerin Yönlendirildiği İnternet Sitelerinin Alt Kategorilerine Göre Frekans ve Yüzde Dağılımı

İnternet Sitelerinin Alt Kategorileri	f	%
1. Devlet siteleri (...gov.tr, ...edu.tr)	91	30,43
2. Sosyal Bilgiler siteleri	63	21,07
3. Coğrafya siteleri	81	27,09
4. Tarih siteleri	6	2
5. Ansiklopedi siteleri	13	4,35
6. Sosyal paylaşım siteleri	4	1,35
7. Gazete/dergi siteleri	7	2,34
8. Kütüphane siteleri	15	5,02
9. Yönlendirmiyorum	19	6,35
Toplam	299	100

Tablo 9'un incelenmesinden anlaşılacağı gibi, araştırmaya katılan öğretmenler, sosyal bilgiler dersinde öğrenme-öğretme sürecini desteklemek için öğrencilerini en fazla devlet siteleri (%30,43) alt kategorisindeki internet sayfalarına yönlendirmektedir. Bu kategoriyi sırasıyla coğrafya siteleri (%27,09); sosyal bilgiler siteleri (%21,07); kütüphane siteleri (%5,2); ansiklopedi siteleri (%4,35); gazete/dergi siteleri (%2,34); tarih siteleri (%2) ve sosyal paylaşım siteleri (%1,35) takip etmektedir. Sosyal bilgiler öğretmenlerinin 19 (%6,35)'u öğrencilerini herhangi bir internet sitesine yönlendirmediğini belirtmiştir. Bu bulgulardan hareketle öğretmenlerin devlet sitelerinin içeriğine güvendiği için öğrencilerini bu sitelere yönlendirmeyi tercih ettikleri söylenebilir. Bunun yanında coğrafya ve sosyal bilgiler sitelerine yönlendirme yapılmasının nedeni

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 8/6 Spring 2013

dersin içeriği ile ilgili olabilir. Ancak bu yorum doğrultusunda tarih sitelerine yönlendirmenin az olması dikkat çekicidir. Coğrafya sitelerinin tarihe göre fazlalığı ve öğrenci seviyesinde tarih sitelerinin azlığı ya da yokluğu bu durumun nedeni olabileceği gibi, coğrafya alanında harita, şekil vb. somut materyallerin fazla olması da bir sebep olarak gösterilebilir. Öğretmenlerin, öğrencilerini sanal kütüphanelerden yararlanmaya yeterince yönlendirmedikleri bir başka tartışma konusu olarak gündeme getirilebilir.

4. Sosyal Bilgiler Dersinde Kullanılan İnternet Siteleri

Araştırmaya katılan öğretmenlerin, sosyal bilgiler dersinin hazırlık sürecinde faydalandıkları internet sitelerinin dağılımı Tablo 10'da gösterilmiştir.

Tablo 10: Öğretmenlerin Sosyal Bilgiler Dersinin Hazırlık Sürecinde Faydalandıkları İnternet Sitelerinin Frekans ve Yüzde Dağılımı

İnternet Sitesi	f	%
http://www.bizegitimciyiz.com/	27	5,15
https://twitter.com/SBilgiler	2	0,38
tr.wikipedia.org	37	7,04
www.dersimiz.com	24	4,57
www.earth.google.com	45	8,57
www.eba.gov.tr	42	8
www.egitimhane.com	29	5,53
www.facebook.com	12	2,28
www.hgk.msb.gov.tr	14	2,67
www.meb.gov.tr	40	7,62
www.mgm.gov.tr	18	3,43
www.ormansu.gov.tr	11	2,09
www.sosyalbilgiler.biz	39	7,42
www.sosyalbilgiler.gen.tr	18	3,44
www.sosyalbilgiler.info	21	4
www.sosyalbilgiler.org	13	2,47
www.sosyaldersleri.com	14	2,67
www.sosyalokulu.com	7	1,33
www.tdk.gov.tr	23	4,38
www.tuik.gov.tr	51	9,73
www.vitaminegitim.com	38	7,23
Toplam	525	100

Tablo 10'un incelenmesinden anlaşılacağı gibi, araştırmaya katılan öğretmenler sosyal bilgiler dersinin hazırlık sürecinde en fazla www.tuik.gov.tr internet sitesinden (%9,73) faydalanmaktadır. Bunu sırasıyla; www.eart.google.com (%8,57), www.eba.gov.tr (%8), www.meb.gov.tr (%7,62), www.sosyalbilgiler.biz (%7,42), www.vitamin.com (%7,23), tr.wikipedia.org (%7,04), www.egitimhane.com (%5,53) ve http://www.bizegitimciyiz.com (%5,15) internet siteleri takip etmektedir.

Sosyal bilgiler öğretmenlerinin derslerinin hazırlık sürecinde Türkiye İstatistik Kurumu'na (TÜİK) ait internet sitesinden faydalanmaları güncel istatistiki verileri derslerinde kullanmaya çalıştıklarının da bir göstergesi olarak kabul edilebilir. Bu bağlamda, TÜİK internet sitesinin sosyal bilgiler derslerinin hazırlık sürecinde kullanılması olumlu olarak değerlendirilebilir.

Aynı zamanda, Milli Eğitim Bakanlığı'na ait site ile aynı bakanlık tarafından yönetilen www.eba.gov.tr öğretmenlerin derslerinin hazırlık sürecinde en fazla faydalandıkları internet

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 8/6 Spring 2013

siteleri olarak tespit edilmiştir. Bunun yanında, www.eart.google.com internet sitesinden derslerde faydalanılması özellikle harita vb. konularda bu internet sitesinden alınan görüntü, veri vb.'nin kullanıldığını gösterdiği söylenebilir. Derslerin hazırlık sürecinde en fazla faydalanılan internet sitelerinden biri olan www.vitaminegitim.com online eğitim içeriği ve MEB ortaklığıyla öğretmenlere çeşitli hizmetler (ders içerikleri, sunular, görseller, sınav soruları vb.) sunmaktadır. Bu nedenle, öğretmenler tarafından faydalanılan siteler arasında yer aldığı düşünülmektedir.

Dikkat çekici bir başka bulgu ise online bir ansiklopedi olan ve kullanıcılarının gönüllü katkılarıyla genişleyen tr.wikipedia.org internet sitesinin derslerin hazırlık sürecinde kullanıyor olmasıdır. Bu online ansiklopedi sitesinin, içeriğinin güvenilirliğinin sorgulanıp sorgulanmadığı ayrı bir araştırma konusudur.

Sosyal bilgiler öğretmenlerinin derslerinin hazırlık sürecinde faydalandıkları siteler genel olarak değerlendirildiğinde; daha çok kamu ve özel şirket sitelerinin kullanıldığı, özel şahıs sitelerinin ise buna göre gerilerde kaldığı söylenebilir. Bunun önemli bir nedeni, özel şahısların kurduğu internet sitelerinin bireysel ya da küçük grup çalışmalarıyla devamlılıklarını sağlamaları, çoğunlukla özgün içerik ve teknik düzenden uzak kalmaları olabilir.

Sonuç ve Öneriler

Araştırmaya katılan bilgisayar ve internet bağlantısı olan sosyal bilgiler öğretmenlerinin %95,6'sı ders sırasında internet sitelerini kullanmanın faydalı olduğunu düşünmektedir. Bu öğretmenlerin %78,1'i 10 yıl ve üstü süredir bilgisayar kullanmakta; %31,4'ü haftada 41 saat ve üstü bilgisayar, %30,7'si haftada 41 saat ve üstü internet kullanmaktadır. Bu sonuç öğretmenlerin bilgisayarı internet kullanmada bir araç olarak gördüklerini de gösterir niteliktedir.

Araştırmaya katılan öğretmenler, sosyal bilgiler dersinde öğrenme-öğretme sürecini desteklemek için öğrencilerini en fazla devlet sitelerine, coğrafya sitelerine, sosyal bilgiler sitelerine, kütüphane sitelerine, ansiklopedi sitelerine, gazete/dergi sitelerine, tarih sitelerine ve sosyal paylaşım sitelerine yönlendirmektedirler. Öğretmenler, sosyal bilgiler dersinin hazırlık sürecinde en çok TÜİK, MEB internet sitelerinden faydalanmakta, bunun yanında www.eart.google.com, www.vitamin.com ve tr.wikipedia.org sitelerini kullanmaktadırlar. Araştırmaya katılan öğretmenlerin tamamının bilgisayar ve internet kullanıcıları olmalarının sonuçların olumlu çıkmasında etkili olduğu düşünülmektedir. Nitekim yapılan bir çok araştırmada, öğretmenlerin okulda/sınıfta bilgi teknolojileri mevcut olsa bile yeterince kullanmadıkları belirtilmiştir (İşman, 2002; Akpınar, 2003; Taşcı, Yaman ve Soran, 2010). Bu durum okulların yeni teknolojiler bakımından donanımın iyileştirilmesine rağmen mevcut potansiyellerden yeterince yararlanılmadığını göstermektedir. Leh (1998), öğretmenlerin ve üniversitelerde öğrenim gören öğretmen adaylarının yeni teknolojiye ilişkin bilgi ve becerileri kazanması ve kendileri ile yetiştirecekleri bireyleri “bilgi toplumuna” hazırlarken bilgi toplumunun teknoloji destekli okul kültürüne bir an önce adapte olması gerektiğini belirtmektedir. Yapılan araştırma sonuçları ile bu araştırma sonuçları karşılaştırıldığında bilgisayar ve internet kullanan öğretmenlerin öğrencilerinin de bilgi teknolojilerini kullanma becerisinin gelişimine katkıda bulunacağı iddia edilebilir. Bu nedenle okulların teknolojik donanımının iyileştirilmesi kadar öğretmenlerin bu donanımın kullanıcıları hâline getirilmesi de oldukça önem arz etmektedir.

Ancak interneti kullanan, internet sitelerine öğrencilerini yönlendiren ve dersinin hazırlık sürecinde internet sitelerinden faydalanan öğretmenlerin durumunun ortaya konulmaya çalışıldığı bu araştırma sonuçları başka sorunları gündeme getirmektedir. Sosyal bilgiler öğretmenlerine yönelik yapılan bu araştırma da öğretmenlerin faydalandıkları internet sitelerinin içeriklerinin uygunluğu, öğrencilere hitap edip etmediği, öğretmenlerin bu internet sitelerini hangi amaçlarla kullandığı sorularına cevap arayan araştırmaların da yapılması gerekmektedir.

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 8/6 Spring 2013

KAYNAKÇA

- AKBABA, A. S. (2000). Okul Yöneticilerinin Bilgisayar Kullanma Düzeyleri. *Eğitim Araştırmaları*, 1, 10–16.
- AKKOYUNLU, B. (1995). Bilgi Teknolojilerinin Okullarda Kullanımı ve Öğretmenlerin Rolü. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11, 105–109.
- AKKOYUNLU, B. (2001). Öğretmenlerin İnternet Kullanımı Üzerine Bir Çalışma. *Journal of Qafqaz University*, 8, 57-66.
- AKKOYUNLU, B. (2002). Bilgi Öğretmenlerin İnternet Kullanımı Ve Bu Konudaki Öğretmen Görüşleri. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 22, 1–8.
- AKKAYONLU, B. ve Yılmaz, M., (2005). Öğretmen Adaylarının Bilgi Okuryazarlık Düzeyleri ile İnternet Kullanım Sıklıkları ve İnternet Kullanım Amaçları. *Eğitim Araştırmaları*. 5 (19), 1-14.
- AKPINAR, Y. (2003). Öğretmenlerin Yeni Bilgi Teknolojileri Kullanımında Yükseköğretimin Etkisi: İstanbul okulları örneği. *The Turkish Online Journal of Educational Technology (TOJET)*, 2 (2) Article 11. <http://www.tojet.net/articles/2211.pdf>. İndirme Tarihi: 15.01.2013.
- DEMİRASLAN, Y. ve Usluel, K. Y. (2005). Bilgi ve İletişim Teknolojilerinin Öğrenme Öğretme Sürecine Entegrasyonunda Öğretmenlerin Durumu. *The Turkish Online Journal of Educational Technology (TOJET)*, 4 (3). Article 15. <http://www.tojet.net/articles/4315.pdf>. İndirme Tarihi: 15.01.2013.
- DOĞAN, H. (2000). Bilgi Teknolojileri ve Eğitimi. *Adım Bilimsel Düşüncenin Ürünü*. Eğitim Özel Sayısı. KKTC Ateş Matbaası.
- HELVACI, M. A. (2008) Okul Yöneticilerinin Teknolojiye Karşı Tutumlarının İncelenmesi (Uşak ili örneği). *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 41 (1), 115–133.
- ISTE - International Society for English in Education. (2000). *NETS-standards for teachers*. Washington DC: ISTE.
- İŞMAN, A. (2002). Sakarya İli Öğretmenlerinin Eğitim Teknolojileri Yönündeki Yeterlilikleri. *The Turkish Online Journal of Educational Technology (TOJET)*, 1 (1) Article 10. <http://www.tojet.net/articles/1110.pdf>. İndirme Tarihi: 15.01.2013.
- KAHYAOĞLU, M. (2011). İlköğretim Öğretmenlerinin Fen ve Teknoloji Dersinde Yeni Teknolojileri Kullanmaya Yönelik Görüşleri. *Eğitim Bilimleri Araştırmaları Dergisi (EBAD-JESR)*, 1 (1), 79-96.
- KARASAR, N. (1986). Bilimsel Araştırma Yöntemi. Ankara: Bilim Yayınları.
- LEH, A. S. C. (1998). Design of a computer literacy course in teacher education. *Society for Information Technology & Teacher Education International Conference*. 9th, Washington, DC, March 10–14, 1998. <http://www.eric.ed.gov/PDFS/ED421111.pdf>. İndirme Tarihi: 15.01.2013.
- MEB (2005). 4 – 7 İlköğretim Sosyal Bilgiler Öğretim Programı. Ankara: MEB.
- MEB (2008). Sosyal Bilgiler Öğretmeni Özel Alan Yeterlilikleri. <http://oyegm.meb.gov.tr/www/sosyal-bilgiler-ogretmeni-ozel-alan-yeterlilikleri/icerik/57>. İndirme Tarihi: 15.01.2013.

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 8/6 Spring 2013

- TAŞÇI, G., Yaman, M. ve Soran, H. (2010). Biyoloji Öğretmenlerinin Öğretimde Yeni Teknolojileri Kullanma Durumlarının İncelenmesi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 38, 267–278.
- TOR, H. ve Erden, O. (2004). İlköğretim Öğrencilerinin Bilgi Teknolojilerinden Yararlanma Düzeyleri Üzerine Bir Araştırma. *The Turkish Online Journal of Educational Technology (TOJET)*, 3 (1). Article 16. http://egitim.erciyes.edu.tr/~imarulcu/bilgisayar/bilgi_teknolojileri.pdf. İndirme Tarihi: 15.01.2013.
- YILDIRIM, A. ve Şimşek, H. (2005). Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri. Ankara: Türk-Alman Kültür İşleri Kurulu Yayın Dizisi.
- YÖK (2005). Türk Yükseköğretiminin Bugünkü Durumu. Ankara: YÖK Yayını <http://www.yok.gov.tr/egitim/raporlar/kasim2005/kasim2005>. İndirme Tarihi: 15.01.2013.

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 8/6 Spring 2013

